

Is digitale filatelie een **spelbreker**
bij het verzamelen?

André Scheer

Winterstamps, 21 februari 2025

Is digitale filatelie een **spelbreker**
bij het verzamelen?

Zo ja, wat kunnen we er aan doen?

Digitale filatelie **een spelbreker?**

Toekomst van de filatelie in 1990.

Catalogus van 184 pagina's.

184 inzendingen, waarvan 23 in de jeugdklasse.

*Nationale
Postzegeltentoonstelling
"Groningen '90"*

*Martinihal Groningen
25-27 mei 1990*

Jan Balkestein (vz NBFV):

... we moeten helaas constateren dat het verzamelen van postzegels niet meer zo in de belangstelling staat als wij in de jaren zestig en zeventig gewend waren

... (door) enorme stroom uitgiften... toename van communicatie- en informatie mogelijkheden...

de filatelistische toekomst zonnig... of tenminste slechts licht bewolkt.

VOORWOORD

Wanneer ik de inspanningen bekijk van het organisatiecomité, dan kan het niet anders, of het aantal bezoekers, dat de tentoonstelling in Groningen zal aandoen, moet ver liggen boven de aantallen, die wij de laatste jaren gewend zijn. Blijft natuurlijk de vraag, waarom steeds minder verzamelaars een nationale tentoonstelling bezochten met als dieptepunten 1987 en 1989. Ook moeten we helaas constateren, dat het verzamelen van postzegels niet meer zo in de belangstelling staat als wij in de jaren 60 en 70 gewend waren. De enorme stroom van uitgiften door het steeds groeiende aantal postadministraties is daar volgens een aantal gezaghebbende filatelisten, mede debet aan. Ook de geweldige toename van de communicatie en informatie mogelijkheden zouden van invloed zijn. Met des te meer genoegen mogen we constateren dat in Nederland weliswaar ook van enige teruggang sprake is, maar anderzijds zoveel verenigingen in velerlei opzicht actief zijn, dat de filatelistische toekomst er toch zonnig uitziet of tenminste slechts licht bewolkt. Het élan van filatelistisch Groningen zal weer een nieuwe impuls geven en velen doen genieten van de mooiste uitingen van ons aller hobby! Dank aan allen in Groningen en daarbuiten, die aan dit grootse evenement zoveel vrije tijd hebben opgeofferd om het tot een succes te maken, want dat wordt het!!

J.H. Balkestein
Voorzitter Ned. Bond van Filatelisten Verenigingen

Tijdens de tentoonstellingen is Okke Bouwman vrijwel altijd in de buurt van zijn collectie te vinden om andere deelnemers en kijkers wat meer over zijn verzameling te vertellen. Contacten heeft hij de afgelopen tien jaar gelegd met veel verzamelaars die toevallig ook bij hem in het 'straatje' exposeerden. 'Die gesprekken zou ik niet graag willen missen. Dat plezier heb je niet als je je verzamelingen in een kast laat liggen.'

De waardering die anderen - dus de juryleden - voor zijn werk tonen is voor Okke Bouwman - vader en grootvader verzamelden ook al postzegels - de belangrijkste drijfveer om zoveel tijd in zijn hobby te steken. Welke bekroning uit de bus komt is voor hem van minder belang, want zijn jarenlange gang langs tentoonstellingen heeft hem duidelijk gemaakt dat de mening van een jury soms met een korreltje zout genomen moet worden. Zilver op de ene tentoonstelling kan - zonder dat de collectie is bijgewerkt - verguld zilver op een andere expositie opleveren. 'Soms zijn de uitspraken van juryleden op z'n zachtst gezegd raadselachtig. Dan krijg je wel eens de indruk dat ze niet weten waarover ze praten. Maar juryleden zijn ook mensen moet je maar denken en kunnen dus ook fouten maken. Misschien zouden ze deskundigheid van anderen moeten 'inhuren' om een afgewogen oordeel te geven.'

Okke Bouwman ligt, zoals hij zegt, 'niet wakker van een slechte beoordeling. 'Je weet dat die mogelijkheid erin zit. Als je niet tegen je verlies kunt, want zo kun je een slechte beoordeling soms noemen, moet je niet meedoen aan tentoonstellingen.'

Okke Bouwman (gevorderde, exposant)

Tijdens de tentoonstellingen is Okke Bouwman vrijwel altijd in de buurt van zijn collectie te vinden om .. kijkers wat meer over zijn verzameling te vertellen.

De waardering die anderen - dus de juryleden - voor zijn werk tonen is voor Okke Bouwman... de belangrijkste drijfveer om zoveel tijd in zijn hobby te steken. ...

Ede Haak (veteraan)

Meeste lol gehad... jurywerk... daarvan heb ik het meeste opgestoken.... voor verenigingen steeds moeilijker.. om mensen te vinden voor besturen en organisaties. ... Mensen veel meer mogelijkheden om hun tijd te besteden .. harde concurrentiestrijd met bijvoorbeeld de sportwereld.

DE VETERAAN

Plezier heeft Ede Haak altijd gehad in de voorbereidingen van tentoonstellingen of andere filatelistische manifestaties. Toch heeft hij daarin in zijn 40-jarige 'filatelistische carri'ere' niet de meeste lol gehad. Om daar achter te komen, moet het gesprek gaan over het jurywerk. Ede Haak: "Daarvan heb ik het meeste opgestoken. Die kennis heb ik gebruikt om mijn eigen verzamelingen op te bouwen." Ede Haak heeft drie tentoonstellingscollecties: punt-stempel, posthistorie Friesland en port, alles op brief. Hij heeft zich jaren geleden ook eens gewaagd aan de thematische filatelie (landbouw), maar kwam er al snel op die stap terug. "De thematische filatelie staat te ver van de traditionele af. En bij die laatste categorie, zo bleek al snel, voel ik me toch meer thuis. Daarom heb ik die landbouw-verzameling verkocht."

Ede Haak voorziet dat het voor verenigingen steeds moeilijker wordt om mensen te vinden die in besturen van verenigingen of in de organisaties van tentoonstellingen zitting willen nemen. Een probleem dat niet uitsluitend in de filatelie speelt, maar waarmee elke vereniging te kampen heeft. Mensen hebben, aldus Ede Haak, tegenwoordig veel meer mogelijkheden dan vroeger om hun vrije tijd te besteden. 'Je kunt zeggen dat de filatelie, en dus ook de verenigingen van postzegelverzamelaars, een harde concurrentiestrijd moet voeren met bijvoorbeeld de sportwereld. En het moet lukken om die strijd te overleven, ondanks het feit dat het de laatste jaren met de ledenaantallen van de verenigingen niet zo goed is gegaan.'

Jan Spijker (jurylid vanaf 1971)

(fervent bezoeker tentoonstellingen) “... Uit nieuwsgierigheid en in de hoop **nieuwe ideeën** op te doen.... Het blijft de moeite waard om **mensen nog meer plezier** aan hun hobby te geven. Ik ga er vanuit dit ook je enige taak als jurylid is...”

HET JURYLID

van Jan Spijker niet bij. Hij blijft vasthouden aan zijn beoordeling, ook al komt hij op een lager cijfer uit dan de jury's die eerder een verzameling beoordeelden.

De beoordelingen - ook die van Jan Spijker - vallen (op z'n zachtst gezegd) niet altijd even goed bij de inzenders. Zijn ervaring is dat vooral mensen die vrij hoog scoren, ontevredener over hun beoordeling zijn dan de inzenders die brons of verzilverd brons in de wacht slepen. Met deze laatste groep is er volgens Jan Spijker in het overleg tussen jury en inzenders ook een leuker contact - 'ze volgen vaak je aanwijzingen op' - dan met de groep die prima heeft gescoord, maar verontwaardigd is dat er geen goud uit de bus is gekomen. "Voor die categorie doe je het nooit goed. Voor hen is het de schuld van de jury als het geen goud geworden is. En soms is het niet leuk meer wat je te horen krijgt."

Problemen heeft de Leidenaar, zoals hij zegt, soms met het keurslijf waarin het jurywerk is gegoten; te veel eisen en voorwaarden. Jan Spijker: 'Ik heb het gevoel dat een aantal regels eerder het jurywerk belemmeren dan de kwaliteit van de beoordeling verhogen. Je moet zoveel, terwijl het beter zou zijn als het individuele jurylid wat meer zou mogen. Te veel zaken zijn nu dwingend voorgeschreven. Natuurlijk, er zijn ook redelijke eisen waaraan een tentoonstellingscollectie moet voldoen, maar ik heb het idee dat alles wat is doorgeslagen.'

De zegels die hij in de loop van een jaar op de postkantoren koopt gaan in een doos en één keer per jaar - als de supplementen verschijnen - sluit hij zich min of meer op in zijn kamer en is dan een avond bezig een jaargang toe te voegen aan zijn collectie. Ook de zegels, gestempeld en ongestempeld, die hij uit het rondzendverkeer heeft gehaald, verdwijnen dan in zijn album. Dit is ook het moment dat z'n vrouw belangstelling voor zijn hobby toont en gaat kijken wat hij aan het doen is. Aaltjo Huizinga: 'Ze vindt het prima dat ik postzegels verzamel, maar ze bemoeit er zich verder niet mee.'

Eerste doel van Aaltjo Huizinga is om Nederland compleet te krijgen tot zijn geboortjaar 1939. Hij zit nu nog in de jaren veertig en hoopt binnen afzienbare tijd dat jaar bereikt te hebben. Als dat is gelukt, wil hij verder terug in de tijd tot hij bij de eerste uitgifte van Nederland is beland. Haast heeft hij niet. 'Want', zegt hij, 'over tien jaar zijn die zegels ook nog wel te koop'. En de (bijna) maandelijks gang naar de postkantoren zal hij blijven maken om zijn verzameling aan te vullen.

Aaltjo Huizinga (gemiddelde verzamelaar)

„laat (op de eerste dag) één van de pas aangeschafte zegels afstempelen door de loketbediende... je hebt dan iets wat veel andere verzamelaars niet hebben...

... ik ben nog lang niet uitgekeken op Nederland. Waarom zou ik dan ook nog een ander land gaan verzamelen? Bovendien heb ik daar geen tijd voor.... er zijn nog meer leuke dingen in het leven.”

Simon Rietveld vindt dat de georganiseerde filatelie - en hij heeft het dan over de NVPH en de Bond van Filatelisten Verenigingen - veel meer in de publiciteit moet komen om bij de massa belangstelling te kweken voor de filatelie. 'Er heerst nog te veel een soort boekhoudersmentaliteit. Er wordt uitsluitend wat gedaan voor de mensen die al lid zijn van een vereniging. Het gaat er juist om de grote groep niet-leden te bereiken.' Dit is voor hem ook de verklaring voor het feit dat de georganiseerde filatelie er niet in geslaagd is om bijvoorbeeld het succes van de Filacept-tentoonstelling om te zetten in een groei van de ledenaantallen van de verenigingen.

Simon Rietveld is niet al te optimistisch over de toekomst van de postzegelhandel. Verzamelaars kunnen steeds meer rechtstreeks hun nieuwtjes van postadministraties betrekken en dat heeft een negatieve invloed op de omzet van de postzegelhandel. Bovendien wordt deze handel - vaak kleine eenmanszaken - met steeds hogere kosten geconfronteerd. De huren van winkels in de centra van de grote steden zijn voor veel handelaren bijna niet meer op te brengen. Simon Rietveld: 'Er speelt ook mee dat het vaak gaat om mensen die een weinig vooruitziende blik hebben. Ze vinden het al lang fijn dat ze eigen baas zijn. Ze kijken alleen wat ze 's avonds in kas hebben. Verder reikt hun blik niet. Het zijn over het algemeen geen grote zakenmensen.'

Simon Rietveld (handelaar)

"NVPH en de Bond... veel meer in de publiciteit moet komen om bij de massa belangstelling te kweken... niet al te optimistisch over de toekomst van de postzegelhandel. Verzamelaars kunnen steeds meer rechtstreeks hun nieuwtjes van postadministraties betrekken... (over handelaren) het gaat vaak om mensen die een weinig vooruitziende blik hebben..."

Yke de Vries (jeugdleider)

“Opvallend dat het overgrote deel van de jeugdleden.. zo enthousiast is. Je kunt bijna zeggen dat ze de kennis die je aanbiedt opvreten... heerlijk om die glunderende koppies te zien.... ‘s Zaterdagsmorgens – en dat is de morgen waarop de clubbijeenkomsten worden gehouden... is ook bij uitstek de morgen van de sportverenigingen. Kinderen zijn... gedwongen een keuze te maken.... zie de toekomst van de filatelie niet somber in...”

DE JEUGDLEIDER

kinderwerk' - de postzegels van over. De Duitse gebieden zoals Deutsches Reich, General Gouvernement en Bohmen und Mähren vormen nu de kern van haar verzameling.

's Zaterdagsmorgens - en dat is de morgen waarop de clubbijeenkomsten in Groningen worden gehouden - is ook bij uitstek de morgen van de sportverenigingen. Kinderen zijn, of ze nou willen of niet, gedwongen een keuze te maken en, zo vreest Yke de Vries, de filatelie komt hierdoor steeds meer in het gedrang. Niet afwachten, maar zelf initiatieven nemen is volgens haar een mogelijkheid om de filatelie onder de aandacht van de kinderen te brengen. Scholen worden daarom door Yke de Vries bezocht en het is altijd opvallend dat de informatiestand van de jeugdafdeling veel belangstelling trekt. 'De kinderen zien dan wat je doet en wat het betekent postzegels te verzamelen. Veel misverstanden kun je op die wijze wegnemen.'

Ondanks het feit dat het moeite kost om kinderen naar de bijeenkomsten van de jeugdclubs te krijgen, ziet Yke de Vries de toekomst van de filatelie niet zo somber in. 'Het verzamelen zit in de mensen. Ik weet niet of dat een instinct is, maar als je ziet wat kleine kinderen in hun jaszakken verzamelen, dan zou je dat wel denken. Alleen al daarom zal het verzamelen van postzegels niet verloren gaan.'

Samenvattend:

In 1990 (internet bestond nog niet....):

- waren er al genoeg zorgen over de toekomst van de filatelie (zoals de concurrentie van andere tijdsbestedingen)
- wordt de interactie met andere (aankomende) verzamelaars hoog gewaardeerd

Wie ziet mijn verzameling?!

Heb je je dat weleens afgevraagd? Veel verzamelingen krijgen alleen waardering van de persoon die ze met zorg samengesteld en in bezit heeft. Huisgenoten en andere bekenden hebben nu eenmaal niet altijd interesse in jouw verzameling. Dat is jammer, maar dat is wat mij betreft niet het einde van het verhaal.

Via het Maandblad Filatelie kun je ervoor zorgen dat (een deel van) je verzameling gezien en bewonderd wordt door duizenden medeverzamelaars. Ik nodig je uit om eens een paar goede scans te maken (300 dpi of meer) van het gedeelte van je verzameling waar je het meest trots op bent. Stuur deze naar redactie@maandbladfilatelie.nl en wie weet plaatsen we de scans in het Maandblad!

Ik hoor je denken: mijn verzameling is niet bijzonder genoeg. Niet uitgebreid genoeg. Niet interessant voor anderen. Natuurlijk heeft iedereen zijn of haar eigen interesse. Maar juist dat maakt het delen van je verzameling zo waardevol. Wat voor jou misschien gewoon lijkt, kan voor een ander een verborgen schat zijn, omdat diegene er iets inspirerends in ziet. Of misschien heeft iemand iets liggen wat een mooie aanvulling voor jou kan zijn. Laat die mooie uitwisselingen maar komen! En ik weet zeker dat als jouw verzameling in het Maandblad staat, je huisgenoten en andere bekenden dat stiekem toch heel erg leuk vinden.

Rieneke Vlaanderen

FEBRUARI 2025 **FILATELIE** 79

Digitale filatelie **een spelbreker?**

Wat vindt Chat GPT?

Gestelde vragen:

Describe impact of digitalization on the hobby of philately.

Do you of a negative impact?

What is the future of Dutch philately in a digital world?

Antwoorden vertaald met google translate (en beetje aangepast)

Wat is de impact van digitalisering op de filatelie?

Digitalisering heeft een grote impact gehad op de hobby filatelie, namelijk het verzamelen en bestuderen van postzegels en gerelateerde items.

.. < acht manieren waarop digitalisering deze nichehobby heeft beïnvloed>...

Digitalisering heeft de traditionele aspecten van de filatelie weliswaar veranderd door nieuwe manieren te introduceren om verbinding te maken en te verzamelen, maar het heeft ook de ervaring verrijkt, waardoor de hobby inclusiever en toegankelijker is geworden voor een breder publiek.

Weet u van een negatieve impact? (1/5)

Ja, hoewel digitalisering veel positieve veranderingen heeft gebracht in de filatelie, zijn er ook enkele negatieve effecten aan verbonden:

1. **Verlies van fysieke beleving:** De tastbare ervaring van het hanteren en onderzoeken van fysieke postzegels kan afnemen naarmate verzamelaars overstappen op digitale vormen en online transacties. Deze verschuiving kan de hobby minder persoonlijk maken en de waardering voor de fysieke items zelf verminderen.

Weet u van een negatieve impact? (2/5)

2. Toegenomen fraude en verkeerde voorstelling van zaken: Het gemak van het online kopen en verkopen van postzegels kan leiden tot een toename van valse postzegels of verkeerd voorgestelde items. Nieuwe verzamelaars kunnen bijzonder kwetsbaar zijn voor oplichting of het kopen van items die niet zijn zoals beschreven.
3. Oververzadiging van informatie: Hoewel de toegang tot informatie is verbeterd, staat het internet ook vol met verkeerde informatie en bronnen van slechte kwaliteit. Dit kan nieuwkomers overweldigen en het moeilijk maken om geloofwaardige bronnen te onderscheiden van onbetrouwbare.

Weet u van een negatieve impact? (3/5)

4. Devaluatie van traditioneel verzamelen: met de opkomst van digitale postzegels en virtueel verzamelen kan de traditionele filatelie lijden in termen van waargenomen waarde. Sommige verzamelaars kunnen digitale collecties als minder legitiem beschouwen, wat mogelijk ontmoedigend is voor betrokkenheid bij fysieke postzegels.
5. Verminderd gevoel van verbondenheid: hoewel online platforms verzamelaars wereldwijd met elkaar verbinden, missen ze mogelijk hetzelfde gevoel van verbinding en kameraadschap dat kan ontstaan bij persoonlijke bijeenkomsten, lokale clubs en shows. Dit kan leiden tot een meer gefragmenteerde verzamelervaring.

Weet u van een negatieve impact? (4/5)

6. Verminderde markt voor lokale handelaren: het gemak van online marktplaatsen kan lokale postzegelhandelaren en -winkels schaden, die moeite kunnen hebben om te concurreren met de bredere selectie en vaak lagere prijzen die online te vinden zijn. Dit kan de lokale steun voor de hobby verminderen.

Weet u van een negatieve impact? (5/5)

7. Veranderende verzameltrends: digitalisering kan de focus van de filatelie verschuiven van traditioneel verzamelen van postzegels naar andere vormen van verzamelen, zoals digitale postzegels of NFT's (non-fungible tokens). Deze verandering kan sommige langdurige verzamelaars vervreemden die de conventionele aspecten van de hobby verkiezen. Hoewel digitalisering nieuwe kansen en toegang binnen de filatelie heeft gecreëerd, benadrukken deze potentiële negatieve effecten de noodzaak voor verzamelaars om doordacht om te gaan met het veranderende landschap.

Wat is de toekomst van de Nederlandse filatelie?

Samenvattend zal de toekomst van de Nederlandse filatelie in een digitale wereld waarschijnlijk worden gekenmerkt door toegenomen connectiviteit, innovatie en educatieve mogelijkheden. De gemeenschap zal echter waakzaam moeten blijven wat betreft de impact van digitalisering op traditionele aspecten van de hobby, om ervoor te zorgen dat de waardering voor fysieke postzegels en de cultuur van verzamelen blijft floreren.

Is digitale filatelie een **spelbreker**
bij het verzamelen?

Zo ja, wat kunnen we er aan doen?